

שם הקורס: "כתם כתר קטשופ" – ספרות ילדים עברית בעידן הפוסטמודרני

Hebrew Literature for Children in the Postmodern Era

התכנית למחקר תרבות הילד והנוער, אוניברסיטת תל-אביב

שם המרצה: ד"ר רתם פרגר וגנר

סמינר, סמסטר ב' תשע"ז, יום ד' 16-14, חדר 455, בניין גילמן

שעת קבלה: יום ד', 16-17, בתאום מראש, בחדר 498

כתובת דוא"ל ליצירת קשר:

rotemwagner@gmail.com

הקורס יבחן את המפנה אל עבר הפוסטמודרניזם בספרות הילדים העברית בעשורים האחרונים, תוך התמקדות ביצירתה של נורית זרחי. ישאלו בו שאלות כגון: מהם המאפיינים של התרבות וההגות הפוסטמודרנית? באיזה אופנים היא חלחלה לספרות הילדים? מהם האתגרים שהיא מציבה אל מול מסורת הכתיבה לילדים בעידן המודרני? מה מייחד את המפגש שלה עם ספרות הילדים העברית? איזו תפיסה של ילדים ויחסי ילדים ומבוגרים משתמעת ממנה? אילו שינויים פואטיים ואידיאולוגיים היא מציעה? מה היא מחדשת בכתיבה לילדים ומה מטריד בה?

קריאה ביצירות שיועדו לילדים מן הפרספקטיבה של תמונת העולם הפוסטמודרנית תאפשר להתבונן מחדש במושג הילדות, בדמות הילד וביחסים שבין מבוגרים לילדים, כמו גם בשאלות של זהות, מגדר, משפחה, ידע, סמכות, שפה, פרשנות, דמיון ומציאות.

חובות הקורס

נוכחות והשתתפות פעילה.

קריאה שוטפת משעור לשעור.

הגשת רפראט במהלך הסמינר.

עבודה מסכמת בסוף הקורס-

הגשת רפראט בתאריך 2.8.2017

הגשת עבודה סמינריונית בתאריך 1.10.2017

המעוניינים/ות לכתוב עבודה סמינריונית במסגרת הקורס מתבקשים לגשת למרצה בהקדם.

ציון הקורס: 70% עבודה מסכמת, 30% השתתפות פעילה בשיעורים.

תכנית הקורס

שעור 1: הצגת הקורס: שאלות יסוד, סיפור, אורלי קסטל בלום.

שעור 2: פוסטמודרניזם, פרדריק ג'יימסון.

שעור 3 : פוסט מודרניזם וספרות ילדים, שנינו נתנהג יפה, אורלי קסטל בלום, נורית בוכייץ .

שעור 4 : המשך : בפברואר כדאי לקנות פילים, יואל הופמן, הביצה שהתחפשה, דן פגיס, יגאל שורץ.

שעור 5 : פרוק היררכיות וקטגוריות בין ילדים למבוגרים : נורית זרחי, באה המלכה למלך, אשה ילדה אשה, יעל דר, רוני אבירם.

שעור 6 : המשך

שעור 7 : משפחה וחיות אחרות : להתראות באנטריקה, אבא בורח עם הקרקס.

שעור 8 : פמיניזם, סוביקטיביות ופוסט מודרניזם : אמבטים, אמורי אשיג אטוסה, התרנגולת שהלכה אחורה, פוקסיה ופוקסין, הלן סיקסו.

שעור 9 : אחרות : מרק שום דבר, אותה קיבלו חינם, פרי נודלמן.

שעור 10 : פואטיקה ואיור : פארודיה, פסטיש, משחקיות : כתם כתר קטשופ אהבה, סיפור לא שימושי, התרנגולת שהלכה אחורה, בט גולדסון, מישל אנסטיי.

שעור 11 : ארס-פואטיקה : בוטיק סיגי וחוט.

שעור 12 : רפראטים.

שעור 13 : רפראטים.

שעור 14 : סיכום.

ביבליוגרפיה

יצירות

מבחר מיצירותיה של נורית זרחי

אשה ילדה אשה, 1983, ספרית פועלים.

מי יציל את תנינה, 1986, כתר.

באה המלכה למלך : מבחר משיריה לילדים, 1992, מסדה.

אמורי אשיג אטוסה, 1992, ספרית פועלים.

בוטיק סיגי וחוט, 1995, הקיבוץ המאוחד.

אותה קיבלו חינם, 1995, הקיבוץ המאוחד.

כתם כתר קטשופ אהבה, 1998, ספרי חמד וידיעות אחרונות.

אמבטים, 2001, עם עובד.

מרק שום דבר, 2005, קוראים.

סיפור לא שימושי, 2005, ידיעות אחרונות.

להתראות באנטרטיקה, 2005, דביר.

הספר הפנטסטי של נורית זרחי, 2010, ידיעות אחרונות.

התרנגולת שהלכה אחורה, 2012, עם עובד.

פוקסיה ופוקסין, 2013, רימונים.

בצל גבירתנו, 2013, ידיעות אחרונות.

יצירות אחרות

פגיס, דן. 1973, הביצה שהתחפשה, עם עובד.

הופמן, יואל. 1988, בפברואר כדאי לקנות פילים, מסדה.

קסטל-בלום אורלי. סיפורים בלתי-רצוניים, 1993, זמורה-ביתן.

קסטל-בלום, אורלי. 1997, שנינו נתנהג יפה: שיחות עם בני, כתר.

קרת, אתגר ורותו מודן. 2000, אבא בורח עם הקרקס, זמורה-ביתן.

ספרות מחקר

(חיבורים שמופיעים ברשימה ואינם מופיעים בסילבוס הם לקריאת רשות)

אבירם רוני. 1999, משבר החינוך המודרני בעידן הפוסטמודרני, **לנווט בסערה: חינוך בדמוקרטיה פוסטמודרנית**, הוצאת מסדה, עמ' 43-72.

אופיר, עדי. תשנ"ז, פוסטמודרניזם: עמדה פילוסופית, בתוך: אילן גור-זאב, חינוך בעידן השיח הפוסטמודרניסטי, מאגנס, עמ' 135-163.

” ”. 2000, על כתיבה פוסטמודרנית ואפשרות הצדקתה המוסרית: קריאה בסיפורים בלתי רצוניים של אורלי קסטל-בלום, מכאן, א, עמ' 133-115.

אלקד-להמן. אילנה. 2006, לבדה היא אורגת, קריאה ביצירת נורית זרחי, כרמל.

בארת, רולאן. 2005 [1968], מות המחבר, תרגם: דרור משעני, הוצאת רסלינג.

בוכייץ, נורית. 2009, מי מחליט עלי? על מקומם של ילדים בקביעת ערכה של ספרות לילדים, עולם קטן : כתב-עת לחקר ספרות ילדים ונוער, מס' 4, עמ' 41-50.

גורביץ', דוד. 1997, פוסטמודרניזם : תרבות וספרות בסוף המאה ה-20, דביר.

גיימסון, פרדריק. 2002 [1984] פוסטמודרניזם, או ההיגיון התרבותי של הקפיטליזם המאוחר, תרגמה : עדי גינצבורג-הירש, רסלינג.

דר, יעל. 2007, הזדקויות בין-דוריות בספרות הילדים המודרנית : המקרה הישראלי, עולם קטן, כתב עת לחקר ספרות ילדים ונוער, מס' 3, עמ' 13-30.

הארווי, דייוויד. 2002 [1990], פוסטמודרניזם או פוסטמודרניזם? מכאן, כך ג', עמ' 140-168.

ליוטאר, ז'אן-פרנסואה. 1999 [1979], המצב הפוסטמודרני, תרגם : גבריאל אש, הקיבוץ המאוחד.

נודלמן, פרי, 2014 [1992], האחר : אוריינטליזם, קולוניאליזם וספרות ילדים, תרגם : רן הכהן, עולם קטן, גיליון 5, עמ' 21-33.

סיקסו, הלן. 2006 [1975], יציאות, מוצאים, מתקפות, בתוך : הלן סיקסו וקטרין קלמנט, זה עתה נולדה, תרגום : הילה קרס, רסלינג, עמ' 105-196.

קרן-יער, דנה. 2007, נורית זרחי : קונפליקט ססגוני או אינטגרציה כיצירה נשית, סופרות כותבות לילדים : קריאה פוסט קולוניאליסטית ופמיניסטית בספרות ילדים עברית, רסלינג, עמ' 178-202.

שוורץ, יגאל. 2004, הביצה שהתחפשה, בפברואר כדאי לקנות פילים, דן פגיס, יואל הופמן, מודרניזם ופוסטמודרניזם, צפון, כך ז', עמ' 277-293.

שיפמן סמדר. 2007, דברים שרואים מכאן – דוד גרוסמן, אורלי קסטל-בלום ומאיר שלו : מעבר למודרניזם? כרמל.

Anstey, Michele. 2002, 'It's Not All Black and White': Postmodern Picture Books and New Literacies, *Journal of Adolescent & Adult Literacy*, vol. 45 no. 6, pp 444-457
<https://www.jstor.org/stable/pdf/40014733.pdf>

Cogan Thacker, Deborah and Jean Webb. 2002, *Introducing Children's Literature from Romanticism to Postmodernism*, Routledge, London and New York.

Goldstone, Bette P. and Linda D. Labbo. "The Postmodern Picture Book: A New Subgenre." *Language Arts; Urbana* 81, 3 (Jan 2004): 196-204

<http://www.ncte.org/library/NCTEFiles/Resources/Journals/LA/0813-jan04/LA0813Postmodern.pdf>

Hassan, Ihab Habib. 1987, Toward a Concept of Postmodernism, In: *The Postmodern Turn: Essays in Postmodern Theory and Culture*, Ohio State University Press, pp. 84-96: <http://www9.georgetown.edu/faculty/irvinem/theory/HassanPoMo.pdf>.

Rose, Jacqueline. 1992[1984], *The Case of Peter Pan or The Impossibility of Children's Fiction*, University of Pennsylvania Press, Philadelphia.